

«تقریباً هیچ» یک ساله شد / هسته‌ای رفت تحریم‌ها ماند

23 تیرماه سال گذشته، توافق هسته‌ای تحت عنوان برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) میان ایران و گروه 5+1 امضا شد. پس از امضای توافق، روزنامه‌های زنجیره ای با تیترهایی همچون «تحریم‌ها به تاریخ پیوست»، «صبح بدون تحریم»، «فروپاشی تحریم»، «اینک بدون تحریم»، «تحریم رفت»، «پیروزی، بدون جنگ» و... به استقبال این توافق رفتند.

23 تیرماه سال گذشته، توافق هسته‌ای تحت عنوان برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) میان ایران و گروه 5+1 امضا شد. پس از امضای توافق، روزنامه‌های زنجیره ای با تیترهایی همچون «تحریم‌ها به تاریخ پیوست»، «صبح بدون تحریم»، «فروپاشی تحریم»، «اینک بدون تحریم»، «تحریم رفت»، «پیروزی، بدون جنگ» و... به استقبال این توافق رفتند. حال در سالگرد برجام، نیویورک تایمز در گزارشی نوشت: ایران با وجود انجام همه تعهدات، به خاطر تداوم تحریم‌های آمریکا، هنوز طعم مزایای برجام را نچشیده و اثر مثبت اقتصادی آن را لمس نکرده است. در ماه‌های اخیر، ده‌ها تحلیل دیگر نیز به این موضوع اشاره کرده است. اما چه چیزی موجب شده است که رسانه‌های غربی نیز به صورت غیرمستقیم به عهدشکنی آمریکا اعتراف کنند؟

هزینه‌های سنگینی که ایران پرداخت کرد

دلسوزان نظام و منتقدان روند مذاکرات هسته‌ای در طول مذاکرات بارها به این موضوع اشاره کردند که جدول زمان‌بندی انجام تعهدات طرفین و نوع تعهدات به هیچ عنوان با یکدیگر تناسبی ندارد. اما دولت یازدهم بی‌آن که تضمین محکم و غیرقابل تغییری از حریف بگیرد، بسیاری از تعهدات خود را به صورت کاملاً یکجانبه و به گونه‌ای که قابل بازگشت نیست، عملیاتی کرد. خروج بیش از 12 هزار سانتریفیوژ از چرخه غنی‌سازی، توقف تحقیق و توسعه برای غنی‌سازی در فردو، بتن‌ریزی در قلب راکتور اراک و خروج 9700 کیلوگرم از ده هزار کیلوگرم اورانیوم غنی شده زیر 5 درصد - که طی ده سال با تلاش دانشمندان هسته‌ای کشورمان به دست آورده بودیم - از کشور از جمله این اقدامات است که هزینه‌های سنگینی را در پی داشت. در همین حال، «علی‌اکبر ولایتی» عضو هیئت نظارت بر برجام گفت: به برخی شروط 9 گانه ابلاغ شده از جانب رهبر معظم انقلاب در خصوص اجرای تعهدات کشورمان در چارچوب برجام عمل نشد.

وعده‌های نسبی‌ای که نقض شد

از سوی دیگر با گذشت 12 ماه از امضای توافق هسته‌ای و همچنین با گذشت 6 ماه از روز آغاز اجرای تعهدات 5+1 ذیل برجام، نه تنها پول‌های بلوکه شده به کشور بازنگشت بلکه آمریکا در اقدامی گستاخانه، 2 میلیارد دلار از اموال ایران را نیز غارت کرد. علاوه بر این، نه تنها تحریم‌ها لغو نشد بلکه در پس‌برجام تحریم‌های جدیدی نیز به فهرست قبلی اضافه شد. همچنین کنگره آمریکا پس از برجام بیش از 70 طرح ضد ایرانی را تصویب کرد.

از گاف گشایش 1000 ال‌سی تا تحریم‌های جدید در اولین روز اجرا

چند ساعت پس از اعلام رسمی آغاز اجرای برجام از سوی 5+1، روحانی در نشست خبری خود در محل سالن اجلاس سران با اشاره به دستاوردهای بسیار برجام از باز شدن «هزار ال‌سی» خبر داد و تصریح کرد: «در همین تجربه چند ساعته امروز هزار ال‌سی در بانک‌های مختلف باز شد و این نشان داد آنها که می‌گفتند باور نکنید، اشتباه می‌کردند».

روحانی در حالی از باز شدن هزار ال‌سی آن هم در یک روز تعطیل برای غربی‌ها خبر می‌داد که باید بدانیم برای باز کردن ال‌سی، بانک‌ها موظف هستند کد اعتباری بین‌المللی بانکی (سوئیفت‌کد) داشته باشند در حالی که هنوز تحریم سوئیفت بانک‌های ایرانی لغو نشده بود ثانیاً بانک‌های خارجی در روز اجرای برجام که مصادف با یکشنبه 27 دی بود، تعطیل بوده‌اند و طبیعتاً ال‌سی نیز نمی‌توانستند باز کنند.

پس از این اظهار نظر قابل تامل، علاوه بر منتقدان و فعالان اقتصادی، حتی رسانه‌های ذوق‌زده برجام نیز به موضوع گشایش 1000 ال‌سی واکنش نشان داده و آن را زیر سؤال بردند.

در همین حال، در 27 بهمن ماه 1394 و یک روز بعد از آغاز اجرای برجام، وزارت خزانه‌داری آمریکا با صدور بیانیه‌ای از افزودن نام شرکت‌ها و افراد جدید به فهرست تحریم‌های ایران به واسطه ارتباط با برنامه موشکی ایران خبر داد.

«آدام زوبین» معاون وزارت خزانه‌داری آمریکا تاکید کرد: ما همواره به صراحت اعلام کرده‌ایم که ایالات متحده با قدرت تحریم‌های ضد فعالیت‌های ایران خارج از برنامه جامع اقدام مشترک را، از جمله در ارتباط با حمایت ایران از تروریسم، ثبات‌زدایی منطقه‌ای، نقض حقوق بشر و برنامه موشک‌های بالستیک، ادامه می‌دهد.

اذعان مقامات خارجی به استمرار تحریم سوئیفت در پس‌برجام «روحانی» رئیس‌جمهور کشورمان در نشست خبری خود در اسفندماه سال گذشته در رابطه با سوئیفت گفت: «مسئله سوئیفت حل شده است» و «محمدجواد ظریف» وزیر امور خارجه کشورمان نیز پس از اجرایی شدن برجام با حضور در برنامه زنده تلویزیونی در رابطه با تحریم سوئیفت گفت: «برخی می‌گفتند سوئیفت برداشته نمی‌شود اما دیدید که برداشته شد».

از سوی دیگر، «هاینتس فیشر» رئیس‌جمهور اتریش- یکی از اعضای شورای سوئیفت- در مصاحبه با خبرگزاری صدا و سیما در وین گفت: «در مورد مسئله انجام تراکنش‌های مالی بین‌المللی از طریق سامانه سوئیفت باید بگویم که اتریش به تنهایی نمی‌تواند این تحریم را بردارد و تا آنجا که من می‌دانم اروپا نیز به تنهایی نمی‌تواند چنین کند بلکه این جامعه بین‌المللی است که باید این موضوع را مورد رسیدگی قرار دهد. در این زمینه آمریکا نیز نقش‌آفرین است. فرآیندی در مورد مسئله لغو تحریم‌ها تشکیل شده است و به همین خاطر من نمی‌توانم هیچ پیش‌بینی داشته باشم که این مسئله چقدر دیگر به طول می‌انجامد.»

گفتنی است از جمله دلایل برقرار نشدن اتصال بانک‌های ایرانی به سوئیفت آن است که نرم‌افزار شرکت سوئیفت آمریکایی می‌باشد و چون تحریم‌های اولیه آمریکا همچنان پابرجا می‌باشد لذا اتصال به این شرکت باید با چراغ سبز ایالات متحده آمریکا همراه باشد و در غیر این صورت استفاده از این خدمات ممکن نخواهد بود.

علاوه بر فیشر دیگر مقامات خارجی نیز به استمرار تحریم سوئیفت در پس‌برجام اذعان کرده‌اند. از جمله «کیم سئونگ-هو» سفیر کره جنوبی که در نخستین کنفرانس بورس فاینکس 2016 گفت: «باید کسانی که برجام را پذیرفتند هم‌اکنون بانک‌های خود را مجاب کنند که پول‌های ایران را به این کشور انتقال دهند و مانع شدن از این موضوع اکنون غیرقانونی است این تاسف‌آور است که سفارت کره جنوبی با وجود سپری شدن 6 ماه از اجرایی شدن توافق برجام هنوز پول سفارت خود را از طریق قاچاق به ایران می‌آورد».

«پانگ سن» سفیر چین در ایران نیز از دیگر مقاماتی بود که به ادامه تحریم سوئیفت در پس‌برجام اشاره کرد. وی در پاسخ به این پرسش که ایران معتقد است آمریکا مانع از برداشته شدن برخی تحریم‌ها به ویژه در مورد نقل و انتقالات مالی و بانکی شده است، تاکید کرد: «به نظر می‌رسد بانک‌های زیادی در دنیا منتظر اجازه خزانه‌داری آمریکا هستند تا همکاری‌های خود با ایران را آغاز کنند».

ایران به سوئیفت وصل شده، اما فقط روی کاغذ!

در اردیبهشت ماه سال جاری روزنامه «گلف تودی» در مقاله‌ای به قلم «میشل جانسن» با اشاره به توافق هسته‌ای نوشت: عدم رفع رژیم تحریم‌ها بسیاری را در داخل ایران عصبانی کرده است. روحانی و مخالفان برجام اکنون روی موضوع مهم تجارت تمرکز کرده‌اند؛ ایران روی کاغذ به سیستم سوئیفت- سیستم تراکنش‌های مالی جهانی- وصل شده اما در عمل این مهم اتفاق نیفتاده است. تا قبل از برجام نهادها و بانک‌های ایرانی با ابداعات خود تحریم‌های سوئیفت را از طریق واسطه دور می‌زدند، اما بعد از اجرای توافق هسته‌ای این کار دشوارتر شده است. اگرچه تجارت با کشورهای نظیر هند، چین و کره جنوبی همانند قبل در حال انجام است اما شرکت‌ها و بانک‌های اروپایی نگران سوئیفت هستند. تجار اروپایی به ایران سفر کرده و درباره قراردادهای گفت‌وگوهایی انجام داده‌اند اما این توافق‌ها هنوز نهایی نشده است.

عراقچی: قرار نبوده با برجام

همه تحریم‌ها برداشته شود!

«سیدعباس عراقچی» عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای دوشنبه شب در برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری و در آستانه سالگرد برجام گفت: «بگذارید یک رفع سو تفاهمی بکنم و آن اینکه اصلاً قرار نبوده با برجام همه تحریم‌ها برداشته شود!».

این اظهارنظر تامل‌برانگیز عراقچی در حالی است که وی در دوم اردیبهشت ماه سال گذشته گفت: «تمامی تحریم‌های اقتصادی و مالی در روز اجرایی شدن توافق باید برداشته شود». همچنین دیگر مقامات دولت یازدهم نیز در اظهارات خود بارها بر لغو تحریم‌ها در اولین روز اجرای برجام تاکید کردند.

عراقچی افزود: «تحریم دلار ریشه در تحریم اولیه دارد و قرار هم نبوده لغو شود». در پاسخ به این اظهارنظر باید گفت: در سال 2008 تحریم دلار به خاطر پرونده هسته‌ای بعد از سال‌ها مجدداً از سوی کشورهای غربی اعمال شد و حال باید از مذاکره‌کنندگان و مقامات دولت یازدهم پرسید که چرا بعد از اقدامات نقد ایران در حوزه هسته‌ای، وعده‌ی نسیه طرف مقابل درباره رفع تحریم‌ها اجرایی نشد؟!

معاون وزیر امور خارجه در ادامه گفت: «امروز برای انتقال پول‌های مختلف مشکلی نداریم». پاسخ این ادعا را باید در اظهارات سفیر کره جنوبی و سفیر چین یافت که در همین نوشتار به آن اشاره شد.

وی در بخش دیگری از اظهارات خود گفت: «یکی از دستاوردهای ما در برجام که بسیار بزرگ بود، این بود که گره‌خوردگی بحث هسته‌ای و موشکی را جدا کردیم». در پاسخ به این اظهارنظر باید گفت: گویا این دستاورد نیز در زمره دستاوردهای روزانه برجام است!

پس از تصویب قطعنامه 2231، مقامات دولت یازدهم از آن استقبال کرده و تاکید کردند که «موضوع بند یاد شده «موشک‌های بالستیک با قابلیت حمل تسلیحات هسته‌ای» است و موشک‌های بالستیک ایران مشمول این بند نمی‌شوند»!

اما در حال حاضر مقامات غربی با استناد به قطعنامه 2231 ادامه برنامه موشکی ایران، به خصوص آزمایش موشک‌های بالستیک را دلیلی برای وضع تحریم‌های جدید می‌دانند.

در همین حال، «بان کی مون» دبیر کل سازمان ملل در یک گزارش محرمانه که رویترز آن را منتشر کرده است، تصریح کرد: شلیک موشک‌های بالستیک ایران با روح سازنده توافق هسته‌ای بین تهران و 5+1 (برجام) همخوانی ندارد.

عراقچی همچنین افزود: «می‌خواهم درباره FATF توضیح بدهم. ما در چارچوب مصوبات خود کشورمان در این باره همکاری خواهیم کرد نه استانداردهای FATF».

در این باره گفتنی است، در صورت حداقل همکاری در این باره با FATF به خاطر درهم‌تنیدگی شبکه بانکی و اطلاعات آن، اولاً اطلاعات مختلف از جمله برخی کانال‌های بانکی محرمانه که در راستای کمک به محور مقاومت است، لو خواهد رفت زیرا تاکنون هم بخشی از پول‌های ارسالی دقیقاً از طریق سیستم بانکی بوده است، ثانیاً پذیرش همکاری با FATF یعنی پذیرش استانداردهای طرف مقابل و خودتحریمی در بخش‌های مختلف.

از دستاورد تقریباً هیچ تا توطئه‌های جدید دستاوردسازی از برجام در حالی همچنان از سوی برخی دولتمردان ادامه دارد که نواقص مشهود آن توسط برخی دیگر از دولتمردان مورد تأکید قرار گرفته است.

«ولی‌الله سیف» رئیس بانک مرکزی ایران در مصاحبه‌ای با تلویزیون بلومبرگ گفت توافق هسته‌ای ایران و گروه 5+1 موسوم به برجام، تاکنون «تقریباً هیچ» دستاورد اقتصادی برای تهران دربر نداشته است.

به نوشته پایگاه اینترنتی بلومبرگ، سیف گفت ایران سه ماه بعد از اجرایی شدن برجام، توان دستیابی به 100 میلیارد دلار دارایی ضبط‌شده‌اش در خارج از کشور را نداشته و برای پرداخت صورت‌حساب‌هایش در مبادلات خارجی به دنبال راهی برای استفاده از دلار است.

همچنین علی‌اکبر صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی، روز شنبه در گفت‌وگویی در مورد برجام، در کنایه‌هایی معنادار به رئیس‌جمهور از برخی نتایج سیاسی و حقوقی برجام انتقاد کرد و همزمانی ادعاهای «آنگلا مرکل» صدراعظم آلمان و اظهارات «بان‌کی‌مون» دبیرکل سازمان ملل علیه جمهوری اسلامی ایران را حاکی از ایجاد توطئه‌ای جدید علیه کشورمان دانست و بر جلوگیری به هنگام از آن تأکید کرد.

صالحی در خصوص نکات منفی ابعاد سیاسی، حقوقی، اقتصادی و بانکی برجام گفت: چند ماه پیش بنده گفتم که مسائل بانکی مقداری کند پیش می‌رود که خب حرف ما مقداری مطلوب واقع نشد.

وی با اشاره به پیش رفتن مذاکرات و عملکرد طرف مقابل در تعهدات خود به برجام تصریح کرد: من نباید وارد این موضوع شوم، حالا دوباره ممکن است عزیزی ناراحت شود اما در برجام طرف مقابل متعهد شده است کاری نکند که با روح برجام در تضاد باشد.

رئیس سازمان انرژی اتمی به وضع قانون روادید در کنگره آمریکا پس از برجام اشاره کرد و گفت: حالا من این را می‌توانم بگویم و دوستی نمی‌تواند به من اعتراض کند که مثلاً آقا شما وزیر اقتصاد و یا رئیس بانک مرکزی و یا وزیر امور خارجه نیستید چرا که حداقل از نظر علمی 40 سال استاد دانشگاه هستیم، لذا این را می‌توانم بگویم.

وی ادامه داد: پیش از این دانشگاه‌های ما با دانشگاه‌های خارج در تماس بودند و تزه‌های مشترک داشتند و به ویژه دانشمندان اروپایی به راحتی به ایران می‌آمدند و در کارگاه‌های فنی، آموزشی و تحقیقاتی مشارکت داشتند و این در حالی بود که هیچ مسئله‌ای در رفت و آمد آنها وجود نداشت.

صالحی گفت: هم‌اکنون و پس از پیش آمدن قضایای روادید تعداد زیادی از دانشمندان اروپایی که مقداری احتیاط می‌کنند از آمدن به ایران استنکاف دارند.

بزرگ‌کنندگان همچنان مشغول کارند

در این روزها که افکار عمومی و دلسوزان نظام نگران عواقب برجام و نقض عهد از سوی آمریکا هستند جریانی خاص فارغ از همه این مباحث و فارغ از اظهارات تامل‌برانگیز سیف در خصوص برجام، همچنان بر طبل مزایای ارتباط با آمریکا به هر قیمت می‌زنند و صحبت از برجام‌های دنباله‌دار را رها نکرده‌اند و هر از گاهی بحث از لزوم برجام 2 را در سرمقاله‌های روزنامه‌های زنجیره‌ای شاهد هستیم که نشان از بی‌توجهی این جریان نسبت به واقعیات موجود و بدعهدی آمریکا در جریان هسته‌ای است.

این جریان خاص که روزنامه‌ها و رسانه‌های زنجیره‌ای در حکم تریبون و بعد رسانه‌ای آن عمل می‌کنند فارغ از حفظ منافع ملی و اجرای تعهدات از سوی غرب (تعهدات مندرج در برجام) صرفاً سودای ارتباط با آمریکا را در سر می‌پروراند و فارغ از حساب و کتاب و بدون هیچ هزینه و فایده ارتباط با آمریکا را بزرگ‌ترین هدفی می‌دانند که دولت باید پیگیری کند.

آفتاب تابان برجام

برای معیشت مردم چه کرد؟

«برجام فتح‌الفتوح بوده است!»، «برجام بزرگترین دستاورد تاریخی ملت ایران است»، «برجام به معجزه شبیه است!»، «برجام یعنی تسلیم قدرتهای بزرگ جهان در مقابل ایران!»، «اهمیت برجام از فتح خرمشهر هم بیشتر است»، «برجام سایه شوم جنگ را از سر مردم ایران برداشته است!»، «برجام نه فقط بزرگترین پیروزی در تاریخ انقلاب بلکه بزرگترین پیروزی در تاریخ ایران است!»، «برجام نقطه آغاز شکوفایی اقتصادی است!»، «برجام مثل آفتاب تابان است» و... اینها بخشی از بزرگنمایی فراتر از «گرافه» و «اغراق» درباره برجام است که در دوره پس‌ابرجام به نوعی اکثر نشست و برخاست‌ها و مصاحبه‌ها و سخنرانی‌های

برخی از دولتمردان را به خود اختصاص داده است. اما سوالی که در افکار عمومی ایجاد شده است و متأسفانه هیچ پاسخی از سوی مقامات دولت یازدهم به آن داده نشده است این است که برجام برای معیشت مردم، اقتصاد کشور و عزت و اقتدار ایران اسلامی چه دستاوردهایی داشته است؟! و چرا «دستاوردهای روزانه برجام»! فقط توسط دولتمردان قابل رویت هست؟!!